

**МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ПРАВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО:
протокол засідання кафедри
«30» серпня 2023 року № 1

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОКПШ 1.2.18 «АНТИКОРУПЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ В СФЕРІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ»

**Освітньо-професійна
програма**

Публічне управління та адміністрування

Спеціальність

281 Публічне управління та адміністрування

Факультет

Навчально-науковий інститут управління

2023 – 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Антикорупційна діяльність в сфері публічного управління та адміністрування» для здобувачів вищої освіти ОПП «Публічне управління та адміністрування» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

Розробник:

Камардіна Юлія Вікторівна, кандидат юридичних наук, доцент кафедри права Маріупольського державного університету.

© Камардіна Ю.В., 2023

© Маріупольський державний університет, 2023

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <u>28 Публічне управління та адміністрування</u>	Обов'язкова з циклу дисциплін професійної підготовки	
Семестрових модулів – 1	ОПП «Публічне управління та адміністрування» <u>281 Публічне управління та адміністрування</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		4-й	4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: реферат, аналітична довідка.		Семестр	
Загальна кількість годин – 120		2-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 8	Освітній рівень: <u>Бакалавр</u>	Лекції	
		20 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	8 год.
		Самостійна робота	
		48	72
		Індивідуальні завдання	
32	32		
Вид контролю			
Екзамен			

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми здобуття вищої освіти – 40/80 (50%)

для заочної форми здобуття вищої освіти – 16/104 (15%)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни - формування системи знань та вмінь щодо феномену корупції як економічного, політичного, правового та культурного явища, його природи, соціальної бази виникнення та поширення, а також створення дієвих механізмів запобігання та протидії корупції як умови формування соціально орієнтованої правової держави і громадянського суспільства.

Вивчення дисципліни надає можливість здобувачам вищої освіти отримати знання сучасного антикорупційного законодавства; вміння використовувати норми антикорупційного законодавства в майбутній практичній діяльності; вміння розв'язувати конфліктні ситуації, дотримуватися стандартів доброчесності, приймати обґрунтовані рішення у відповідності до антикорупційного законодавства, нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.

Завдання навчальної дисципліни:

- з'ясування основних понять у сфері запобігання та протидії корупції;
- вивчення сучасного антикорупційного законодавства;
- характеристика суб'єктів та видів відповідальності за корупційні правопорушення;
- застосування норм антикорупційного законодавства в практичній діяльності.

Змістовні модулі:

1. Організаційно-правові основи запобігання та протидії корупції.
2. Механізми запобігання та протидії корупції.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі – обов'язкова компонента з циклу дисциплін професійної підготовки, обсягом - 120 годин / 4 кредити ECTS.

Передумови для вивчення дисципліни «Правові засади та інституційні механізми запобігання та протидії корупції» відбувається після засвоєння таких навчальних дисциплін, як: «Теорія та методологія публічного управління та адміністрування»; «Публічне адміністрування», «Правові засади адміністративної діяльності».

Компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері публічного управління та адміністрування або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та наукових методів відповідної галузі і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності	К32. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. К33. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. К34. Здатність бути критичним і самокритичним. К35. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	КФ2. Здатність забезпечувати належний рівень вироблення та використання управлінських продуктів, послуг чи процесів.

	<p>КФ3. Здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально-етичних норм поведінки.</p> <p>КФ7. Здатність розробляти тактичні та оперативні плани управлінської діяльності.</p> <p>КФ11. Здатність у складі робочої групи проводити прикладні дослідження в сфері публічного управління та адміністрування.</p> <p>КФ12. Здатність застосовувати ефективні управлінські інструменти публічного управління та адміністрування в органах державної та регіональної влади, місцевого самоврядування з урахуванням тенденцій сталого розвитку держави та Приазов'я зокрема.</p>
Результати навчання	<p>РН6. Знати основні нормативно-правові акти та положення законодавства у сфері публічного управління та адміністрування.</p> <p>РН15. Застосовувати методи контролю якості у сфері професійної діяльності.</p>

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ СНОВИ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

Тема 1. Правові основи запобігання та протидії корупції

Поняття, причини виникнення та види корупції. Правовий механізм запобігання та протидії корупції в Україні. Основні підходи до розуміння поняття «корупція»: у міжнародних актах і національному законодавстві. Формування та реалізація антикорупційної політики. Антикорупційна стратегія. Зарубіжний досвід організаційно-правового забезпечення запобігання та протидії корупції. Міжнародне співробітництво у сфері запобігання корупції.

Література:

1. Правові основи запобігання та боротьби із корупцією : навч. посіб. для підготовки до атестації здобувачів вищої освіти / Б. М. Головкін, К. А. Автухов, М. Ю. Валуйська, С. Ю. Лукашевич та ін. ; за ред. Б. М. Головкіна і С. Ю. Лукашевича. Харків : Право, 2018. С. 12-16.
2. Запобігання корупції : підручник / Б.М. Головкін, В.Ф. Оболенцев, М.В. Романов та ін. / за заг. ред. Б.М. Головкіна. Харків: Право, 2019. С. 7-16.
3. Виховання доброчесності та зниження ризиків корупції: навч. посіб. К.: НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2018. С. 8-23; 48-80.

Тема 2. Система суб'єктів запобігання та протидії корупції

Види суб'єктів запобігання та протидії корупції. Спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції, організація їх діяльності. Роль органів державної влади та місцевого самоврядування у запобіганні та протидії корупції. Участь громадськості у запобіганні та протидії корупції. Суб'єкти відповідальності за корупційні правопорушення.

Література:

1. Правові основи запобігання та боротьби із корупцією : навч. посіб. для підготовки до атестації здобувачів вищої освіти / Б. М. Головкін, К. А. Автухов, М. Ю. Валуйська, С. Ю. Лукашевич та ін. ; за ред. Б. М. Головкіна і С. Ю. Лукашевича. Харків : Право, 2018. С. 9-12.
2. Виховання доброчесності та зниження ризиків корупції: навч. посіб. К.: НУОУ ім.

Івана Черняхівського, 2018. С. 28-34.

3. Посібник для уповноваженого підрозділу (особи) з питань запобігання та виявлення корупції / Бабакишієва Г.Н., Зеленьак О.П. К., Центр політичних студій та аналітики «Ейдос», 2018. С. 4-18.

4. Литвиненко В.І., Лісовська Ю.П., Лісовський П.М. Антикорупційне право : навч. посіб. К.: Кондора, 2018. С. 16-22.

Тема 3. Антикорупційні обмеження та заборони для державних службовців

Призначення обмежень і заборон в антикорупційному законодавстві. Обмеження щодо вступу на посаду. Порядок проведення спеціальної перевірки. Обмеження і заборони під час перебування на посаді. Обмеження щодо використання службових повноважень чи свого становища. Обмеження щодо одержання подарунків. Обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності. Обмеження спільної роботи близьких осіб. Обмеження після завершення служби.

Література:

1. Правові основи запобігання та боротьби із корупцією : навч. посіб. для підготовки до атестації здобувачів вищої освіти / Б. М. Головкін, К. А. Автухов, М. Ю. Валуйська, С. Ю. Лукашевич та ін. ; за ред. Б. М. Головкіна і С. Ю. Лукашевича. Харків : Право, 2018. С. 17-18.

2. Посібник для уповноваженого підрозділу (особи) з питань запобігання та виявлення корупції / Бабакишієва Г.Н., Зеленьак О.П. К., Центр політичних студій та аналітики «Ейдос», 2018. С. 28-29.

3. Шамон О.М. Зарубіжний досвід правового регулювання та застосування обмежень і заборон як засобів запобігання адміністративним правопорушенням, пов'язаним з корупцією. *Актуальні питання вітчизняної юриспруденції*. 2018. №3. С. 169-175.

Змістовий модуль 2

МЕХАНІЗМИ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

Тема 4. Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, запровадження стандартів доброчесності на державній службі

Поняття та види конфлікту інтересів на державній службі. Розмежування конфлікту інтересів і зловживання повноваженнями. Порядок повідомлення про конфлікт інтересів. Шляхи врегулювання конфлікту інтересів. Правила етичної поведінки та стандарти доброчесності. Правове регулювання правил етичної поведінки публічних службовців як засіб запобігання корупції.

Література:

1. Виховання доброчесності та зниження ризиків корупції: навч. посіб. К.: НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2018. С. 34-42.

2. Запобігання корупції : підручник / Б.М. Головкін, В.Ф. Оболенцев, М.В. Романов та ін. / за заг. ред. Б.М. Головкіна. Харків: Право, 2019. С. 96-112.

3. Посібник для уповноваженого підрозділу (особи) з питань запобігання та виявлення корупції / Бабакишієва Г.Н., Зеленьак О.П. К., Центр політичних студій та аналітики «Ейдос», 2018. С. 23-27.

Тема 5. Контроль доходів та моніторинг способу життя державних службовців

Нормативно-правове забезпечення декларування в Україні. Суб'єкти декларування. Типи декларацій. Особливості роботи системи електронного декларування, підтримка комунікації з декларантами. Облік та оприлюднення декларацій. Види контролю декларацій. Моніторинг способу життя суб'єктів декларування. Додаткові заходи здійснення фінансового контролю. Особливості здійснення заходів фінансового контролю стосовно окремих категорій осіб.

Література:

1. Про запобігання корупції : Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 49. Ст. 2056. Розділ VII.
2. Відповідальність за корупційні правопорушення : навч. посіб. / Є. О. Алісов, В. В. Мартиновський, В. Я. Настюк, О. М. Шевчук. Х. : Юрайт, 2017. С. 86-125.
3. Правові основи запобігання та боротьби із корупцією : навч. посіб. для підготовки до атестації здобувачів вищої освіти / Б. М. Головкін, К. А. Автухов, М. Ю. Валуйська, С. Ю. Лукашевич та ін. ; за ред. Б. М. Головкіна і С. Ю. Лукашевича. Харків : Право, 2018. С. 20-38.

Тема 6. Захист викривачів корупції

Поняття «викривач», впровадження інституту викривачів в Україні. Порядок здійснення перевірки за повідомленням викривача. Принципи захисту викривачів корупції. Права та гарантії викривачів корупції. Юридична відповідальність викривача. Повноваження уповноважених підрозділів (уповноважених осіб) з питань запобігання та виявлення корупції у сфері захисту викривачів. Міжнародний досвід у сфері захисту викривачів корупції.

Література:

1. Про запобігання корупції : Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 49. Ст. 2056. Розділ VIII.
2. Виховання доброчесності та зниження ризиків корупції: навч. посіб. К.: НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2018. С. 43-45.
3. Посібник для уповноваженого підрозділу (особи) з питань запобігання та виявлення корупції / Бабакишієва Г.Н., Зеленьок О.П. К., Центр політичних студій та аналітики «Ейдос», 2018. С. 30-32.

Тема 7. Відповідальність за порушення антикорупційного законодавства

Протоколи про вчинення корупційних правопорушень та порядок їх оформлення. Строки розгляду справ про корупційні правопорушення та особливості накладення адміністративних стягнень. Види відповідальності за корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення. Кримінальна відповідальність за корупційні злочини. Адміністративна відповідальність за корупційні правопорушення. Цивільно-правова відповідальність за корупційні правопорушення. Дисциплінарна відповідальність за корупційні правопорушення. Наслідки судових рішень в справах про корупційні правопорушення.

Література:

1. Про запобігання корупції : Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 49. Ст. 2056. Розділ XI
2. Корупційні схеми: їх кримінально-правова кваліфікація і досудове розслідування / За ред. М.І. Хавронюка. К. : Москаленко О. М., 2019. С. 66-74, С. 112-129.
3. Юридична відповідальність за корупційні правопорушення : підручник / В. Я. Настюк, О. Ю. Синявська, В. В. Мартиновський та ін.; за заг. ред. В. Я. Настюка. Харків : Право, 2019. С. 338-485.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усь ого	у тому числі				Усь ого	у тому числі			
		Л	Пр	Інд	С.р		Л	Пр	Інд.	С.р
Модуль 1										
Змістовий модуль 1. Організаційно-правові основи запобігання та протидії корупції										
Тема 1. Правові основи запобігання та протидії корупції	6	2	2		2	14	2	2		10
Тема 2. Система суб'єктів запобігання та протидії корупції	6	2	2		2					
Тема 3. Антикорупційні обмеження та заборони для державних службовців	10	4	4		2	14	2	2		10
ІНДЗ 1	16			16		16			16	
Разом за змістовим модулем 1	38	8	8	16	6	44	4	4	16	20
Змістовий модуль 2. Механізми запобігання та протидії корупції										
Тема 4. Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, запровадження стандартів доброчесності на державній службі	12	4	4		4	14	2	2		10
Тема 5. Контроль доходів та моніторинг способу життя державних службовців	6	2	2		2					
Тема 6. Захист викривачів корупції	6	2	2		2	16	2	2		12
Тема 7. Відповідальність за порушення антикорупційного законодавства	12	4	4		4					
ІНДЗ 2	16			16		16			16	
Разом за змістовим модулем 2	52	12	12	16	12	46	4	4	16	22
Підготовка до екзамену	30				30	30				30
Усього годин	120	20	20	32	48	120	8	8	32	72

5. Перелік тем та зміст практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми та стислий зміст роботи	Мета роботи	Кількість годин		Результат навчання (РН) за ОП
			Денна форма	Заочна форма	
1	<p>Тема. Правові основи запобігання та протидії корупції</p> <p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність, причини та види корупції. 2. Зміст та значення Антикорупційної стратегії України. 3. Система антикорупційного законодавства. 4. Міжнародне співробітництво у сфері запобігання і протидії корупції. 5. Зарубіжний досвід антикорупційної діяльності. <p>Література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Правові основи запобігання та боротьби із корупцією : навч. посіб. для підготовки до атестації здобувачів вищої освіти / Б. М. Головкін, К. А. Автухов, М. Ю. Валуйська, С. Ю. Лукашевич та ін.; за ред. Б. М. Головкіна і С. Ю. Лукашевича. Харків : Право, 2018. С. 12-16. 2. Запобігання корупції : підручник / Б.М. Головкін, В.Ф. Оболенцев, М.В. Романов та ін. / за заг. ред. Б.М. Головкіна. Харків: Право, 2019. С. 7-16. 3. Виховання доброчесності та зниження ризиків корупції: навч. посіб. К.: НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2018. С. 8-23; 48-80. 	<p>Дослідити поняття корупції та основи її правового регулювання. Розглянути приклади імплементації положень Конвенції ООН проти корупції в ЗУ «Про запобігання корупції».</p>	2	1	РН6, РН15
2	<p>Тема. Система суб'єктів запобігання та протидії корупції</p> <p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Види суб'єктів у сфері запобігання корупції. 2. Спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції. 3. Роль органів державної влади та місцевого самоврядування у запобіганні та протидії корупції. 4. Участь громадськості у запобіганні та протидії корупції. 5. Суб'єкти відповідальності за корупційні правопорушення. <p>Література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Правові основи запобігання та боротьби із корупцією : навч. посіб. для підготовки до атестації здобувачів вищої 	<p>Визначити види та специфіку суб'єктів в запобіганні корупції та їх повноваження. Розглянути юридичних осіб, які</p>	2	1	РН6, РН15

	<p>освіти / Б. М. Головкін, К. А. Автухов, М. Ю. Валуйська, С. Ю. Лукашевич та ін. ; за ред. Б. М. Головкіна і С. Ю. Лукашевича. Харків : Право, 2018. С. 9-12.</p> <p>2. Виховання доброчесності та зниження ризиків корупції: навч. посіб. К.: НУОУ ім. Івана Черняховського, 2018. С. 28-34.</p> <p>3. Посібник для уповноваженого підрозділу (особи) з питань запобігання та виявлення корупції / Бабакішієва Г.Н., Зеленьак О.П. К., Центр політичних студій та аналітики «Ейдос», 2018. С. 4-18.</p> <p>4. Литвиненко В.І., Лісовська Ю.П., Лісовський П.М. Антикорупційне право : навч. посіб. К.: Кондора, 2018. С. 16-22.</p>	<p>складають антикорупційні програми та визначити порядок їх розробки</p>			
3	<p>Тема. Антикорупційні обмеження та заборони для державних службовців</p> <p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Призначення обмежень і заборон в антикорупційному законодавстві 2. Обмеження щодо вступу на посаду, спеціальна перевірка 3. Обмеження і заборони під час перебування на посаді 4. Обмеження після завершення служби <p>Література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Правові основи запобігання та боротьби із корупцією : навч. посіб. для підготовки до атестації здобувачів вищої освіти / Б. М. Головкін, К. А. Автухов, М. Ю. Валуйська, С. Ю. Лукашевич та ін. ; за ред. Б. М. Головкіна і С. Ю. Лукашевича. Харків : Право, 2018. С. 17-18. 2. Посібник для уповноваженого підрозділу (особи) з питань запобігання та виявлення корупції / Бабакішієва Г.Н., Зеленьак О.П. К., Центр політичних студій та аналітики «Ейдос», 2018. С. 28-29. 3. Шамон О.М. Зарубіжний досвід правового регулювання та застосування обмежень і заборон як засобів запобігання адміністративним правопорушенням, пов'язаним з корупцією. <i>Актуальні питання вітчизняної юриспруденції</i>. 2018. №3. С. 169-175. 	<p>Розглянути існуючі обмеження та заборони для держ. службовців, їх роль та призначення в запобіганні корупції. Обговорити ситуації пов'язані з виявленням ознак корупції у діях посадових осіб</p>	4	2	РН6, РН15
4	<p>Тема. Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, запровадження стандартів доброчесності на державній службі</p> <p>План:</p>	<p>Охарактеризувати поняття та види</p>	4	1	РН6, РН15

	<p>1. Поняття та види конфлікту інтересів на державній службі.</p> <p>2. Порядок повідомлення про конфлікт інтересів.</p> <p>3. Шляхи врегулювання конфлікту інтересів.</p> <p>4. Запобігання конфлікту інтересів у зв'язку з наявністю в особи підприємств чи корпоративних прав.</p> <p>5. Правила етичної поведінки та стандарти доброчесності.</p> <p>Література:</p> <p>1. Виховання доброчесності та зниження ризиків корупції: навч. посіб. К.: НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2018. С. 34-42.</p> <p>2. Запобігання корупції : підручник / Б.М. Головкін, В.Ф. Оболенцев, М.В. Романов та ін. / за заг. ред. Б.М. Головікіна. Харків: Право, 2019. С. 96-112.</p> <p>3. Посібник для уповноваженого підрозділу (особи) з питань запобігання та виявлення корупції / Бабакішієва Г.Н., Зеленьяк О.П. К., Центр політичних студій та аналітики «Ейдос», 2018. С. 23-27.</p>	<p>конфлікту інтересів, опанувати механізмами його запобігання. Розглянути виникнення та врегулювання конфлікту інтересів в різних практичних ситуаціях.</p>			
5	<p>Тема. Контроль доходів та моніторинг способу життя державних службовців</p> <p>План:</p> <p>1. Нормативно-правове забезпечення декларування в Україні.</p> <p>2. Зміст та типи декларацій.</p> <p>3. Види контролю декларацій.</p> <p>4. Повна перевірка декларацій.</p> <p>5. Моніторинг способу життя суб'єктів декларування.</p> <p>Література:</p> <p>1. Про запобігання корупції : Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2014. № 49. Ст. 2056. Розділ VII.</p> <p>2. Відповідальність за корупційні правопорушення : навч. посіб. / Є. О. Алісов, В. В. Мартиновський, В. Я. Настюк, О. М. Шевчук. Х. : Юрайт, 2017. С. 86-125.</p> <p>3. Правові основи запобігання та боротьби із корупцією : навч. посіб. для підготовки до атестації здобувачів вищої освіти / Б. М. Головкін, К. А. Автухов, М. Ю. Валуйська, С. Ю. Лукашевич та ін. ; за ред. Б. М. Головікіна і С. Ю. Лукашевича. Харків : Право, 2018. С. 20-</p>	<p>Визначити типи та зміст декларацій, порядок їх заповнення, засоби фінансового контролю за декларуванням. Розглянути практичні ситуації пов'язані з заповненням декларацій</p>	2	1	PH6, PH15

	38.				
6	<p>Тема. Захист викривачів корупції</p> <p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття «викривач», впровадження інституту викривачів в Україні. 2. Принципи захисту викривачів корупції. 3. Права та гарантії викривачів корупції. 4. Міжнародний досвід у сфері захисту викривачів корупції. <p>Література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Про запобігання корупції : Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2014. № 49. Ст. 2056. Розділ VIII. 2. Виховання доброчесності та зниження ризиків корупції: навч. посіб. К.: НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2018. С. 43-45. 3. Посібник для уповноваженого підрозділу (особи) з питань запобігання та виявлення корупції / Бабакішієва Г.Н., Зеленьк О.П. К., Центр політичних студій та аналітики «Ейдос», 2018. С. 30-32. 	З'ясувати поняття «викривач» та існуючі механізми його захисту. Вирішити завдання з призначення викривачу винагороди та поновлення його порушених прав	2	1	РН6, РН15
7	<p>Тема. Відповідальність за порушення антикорупційного законодавства</p> <p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Види відповідальності за корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення. 2. Кримінальна відповідальність за корупційні правопорушення. 3. Адміністративна відповідальність за корупційні правопорушення. 4. Цивільно-правова відповідальність за корупційні правопорушення. 5. Дисциплінарна відповідальність за корупційні правопорушення. <p>Література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Про запобігання корупції : Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2014. № 49. Ст. 2056. Розділ XI 2. Корупційні схеми: їх кримінально-правова кваліфікація і досудове розслідування / За ред. М.І. Хавронюка. К. : Москаленко О. М., 2019. С. 66-74, С. 112-129. 3. Юридична відповідальність за корупційні правопорушення : підручник / В. 	Визначити види відповідальності за корупційні правопорушення, їх специфіку та особливості застосування. Вирішити завдання з встановлення відповідальності за конкретні	4	1	РН6, РН15

	Я. Настюк, О. Ю. Синявська, В. В. Мартиновський та ін.; за заг. ред. В. Я. Настюка. Харків : Право, 2019. С. 338-485.	тні корупційні правопорушення.			
	Разом		20	8	

6. Перелік тем і зміст лабораторних занять – не передбачено навчальним планом

7. Самостійна робота

№ з/п	Зміст роботи	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Підготовка до лекційних занять	8	20
2	Підготовка до практичних/семінарських занять	10	22
3	Виконання індивідуальних завдань (реферат, аналітична довідка)	32	32
4	Підготовка до екзамену	30	30
Разом		80	104

8. Індивідуальні завдання

Завдання 1. Скласти інформаційно-аналітичну довідку щодо діяльності окремого державного органу у сфері запобігання корупції за звітний рік.

Завдання 2. Підготувати реферат за актуальним питанням у сфері запобігання та протидії корупції.

Перелік тем рефератів:

1. Система заходів, спрямованих на запобігання та протидію корупції в Україні.
2. Системи обмежень та заборон як важливий чинник запобігання та протидії корупції в Україні.
3. Правила етичної поведінки осіб уповноважених на виконання функцій держави та органів місцевого самоврядування.
4. Фінансовий контроль у контексті спрямованих на запобігання та протидію корупції заходів.
5. Антикорупційна експертиза проектів нормативно-правових актів як механізм запобігання та протидії корупції в Україні.
6. Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів.
7. Перелік та характеристика корупційних кримінальних правопорушень .
8. Адміністративна відповідальність за правопорушення, пов'язані з корупцією
9. Порядок відшкодування матеріальних збитків, завданих вчиненими корупційними та пов'язаними з корупцією правопорушень.
10. Кримінальна відповідальність за корупційні правопорушення.
11. Кримінальна відповідальність за одержання неправомірної вигоди, прийняття обіцянки (пропозиції) отримання неправомірної вигоди.
12. Розмежування правопорушень щодо порушення правил фінансового контролю та декларування недостовірної інформації.
13. Незаконні акти та правочини у розумінні антикорупційного законодавства.
14. Відновлення прав і законних інтересів та відшкодування збитків, шкоди, завданих фізичним та юридичним особам внаслідок вчинення корупційного правопорушення

15. Порівняльно-правова характеристика корупційного та пов'язаного з корупцією правопорушення
16. Адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією та відповідальність за їх вчинення
17. Адміністративна відповідальність за правопорушення, пов'язані з корупцією
18. Дисциплінарна відповідальність за правопорушення, пов'язані з корупцією
19. Цивільно-правова відповідальність за порушення антикорупційного законодавства.
20. Організаційно-правові проблеми реалізації положень антикорупційного законодавства.
21. Проблеми кваліфікації діянь у якості корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень.
22. Завдання та мета стратегії і тактики боротьби з корупцією.
23. Шляхи удосконалення державного механізму запобігання та протидії корупції.

9. Методи навчання

В процесі навчання використовуються словесні методи: лекція, лекція-дискусія; наочні: демонстрація матеріалу за допомогою мультимедіа засобів; практичні: контрольні роботи, індивідуальні науково-дослідні завдання. Важливу роль відіграють творчі, проблемно-пошукові методи, пов'язані з вирішенням конкретних практичних ситуацій з виявлення корупційних ризиків та обґрунтування заходів їх мінімізації.

Основними формами навчання є лекції, семінарські заняття, самостійна робота студентів.

10. Засоби діагностики результатів навчання

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних та семінарських занять, а також за результатами модульних контрольних робіт та виконання завдань для самостійної роботи. Модульний контроль здійснюється у формі модульної контрольної роботи (МКР) для оцінювання результатів опанування здобувачем вищої освіти змістових модулів.

Поточний контроль полягає в оцінюванні усної або письмової відповіді здобувача вищої освіти, виконанні практичних та тестових завдань за темами курсу за шкалою від 1 до 5 балів.

Приклад тестових завдань. Який з перелічених механізмів не належить до заходів зовнішнього врегулювання конфлікту інтересів?

Одна правильна відповідь:

- а) переведення особи на іншу посаду;
- б) самостійне позбавлення особою приватного інтересу, у зв'язку з яким виник конфлікт інтересів;
- в) обмеження доступу особи до певної інформації;
- г) усунення особи від виконання завдання, вчинення дій, прийняття рішення чи участі в його прийнятті в умовах конфлікту інтересів.

Приклад практичного завдання. Охарактеризуйте умовну юридичну особу, де має складатися антикорупційна програма. Вкажіть: порядок розробки та складові елементи антикорупційної програми умовної юридичної особи, для якої її складання є обов'язковим.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання після вивчення навчальної дисципліни у формі екзамену.

Перелік питань, що виносяться на екзамен

1. Історичні передумови виникнення корупції.
2. Сутність та види корупції.
3. Причини виникнення корупції.
4. Поняття, сутність та значення Антикорупційної стратегії України.
5. Поняття категорії «корупція».

6. Об'єктивні причини поширеності корупції в Україні.
7. Суб'єктивні причини поширеності корупції в Україні.
8. Основні методи та заходи запобігання корупції.
9. Система антикорупційного законодавства.
10. Поняття корупції у міжнародних та вітчизняних нормативних актах.
11. Наукові підходи до визначення поняття корупції.
12. Механізми протидії корупції на міжнародному рівні
13. Міжнародне співробітництво в сфері запобігання та протидії корупції
14. Особливості антикорупційної діяльності у деяких закордонних країнах
15. Конвенція ООН проти корупції.
16. Зарубіжний досвід антикорупційної діяльності.
17. Види суб'єктів у сфері запобігання та протидії корупції.
18. Спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції.
19. Організація діяльності Національного агентства з питань запобігання корупції.
20. Організація діяльності Національного антикорупційного бюро України.
21. Повноваження Генеральної прокуратури щодо запобігання та протидії корупції.
22. Роль органів державної влади та місцевого самоврядування у запобіганні та протидії корупції.
23. Участь громадськості у запобіганні та протидії корупції.
24. Взаємодія інститутів громадянського суспільства з органами влади у сфері запобігання корупції.
25. Суб'єкти відповідальності за корупційні правопорушення.
26. Системи обмежень та заборон як важливий чинник запобігання та протидії корупції в Україні.
27. Призначення обмежень і заборон в антикорупційному законодавстві.
28. Обмеження щодо вступу на посаду, спеціальна перевірка.
29. Обмеження і заборони під час перебування на посаді
30. Обмеження після завершення служби.
31. Поняття та види конфлікту інтересів на державній службі.
32. Порядок повідомлення про конфлікт інтересів.
33. Шляхи врегулювання конфлікту інтересів.
34. Запобігання конфлікту інтересів у зв'язку з наявністю в особи підприємств чи корпоративних прав.
35. Правила етичної поведінки та стандарти доброчесності на державній службі.
36. Нормативно-правове забезпечення декларування в Україні.
37. Суб'єкти декларування.
38. Зміст та типи декларацій.
39. Види контролю декларацій.
40. Моніторинг способу життя суб'єктів декларування.
41. Особливості роботи системи електронного декларування.
42. Інформація, що зазначається в деклараціях та правила їх заповнення.
43. Облік та оприлюднення декларацій.
44. Нормативно-правове забезпечення декларування в Україні.
45. Повна перевірка декларацій.
46. Характеристика суб'єктів відповідальності за корупційні правопорушення.
47. Корупційні ризики у сфері публічної влади.
48. Члени виборчих комісій як суб'єкти відповідальності за антикорупційним законодавством.
49. Обмеження щодо використання службових повноважень чи свого становища.
50. Антикорупційна експертиза як механізм запобігання та протидії корупції.
51. Спеціальна перевірка як захід запобігання корупції.
52. Поняття «викривач» корупції, впровадження інституту викривачів в Україні.

53. Принципи захисту викривачів корупції.
54. Права та гарантії викривачів корупції.
55. Міжнародний досвід у сфері захисту викривачів корупції.
56. Види відповідальності за корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення.
57. Кримінальна відповідальність за корупційні правопорушення.
58. Адміністративна відповідальність за корупційні правопорушення.
59. Цивільно-правова відповідальність за корупційні правопорушення.
60. Дисциплінарна відповідальність за корупційні правопорушення.
61. Адміністративні протоколи про вчинення корупційних правопорушень та порядок їх оформлення.
62. Особливість накладення адміністративних стягнень за корупційні правопорушення.

Зразок екзаменаційного білета

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський) рівень

Освітня програма Публічне управління та адміністрування

Спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування

Форма навчання Заочна

Семестр 8

Навчальна дисципліна Антикорупційна діяльність в сфері публічного управління та адміністрування

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

1. Об'єктивні причини поширеності корупції в Україні.
2. Характеристика суб'єктів відповідальності за корупційні правопорушення.
3. Незаконні акти та правочини у розумінні антикорупційного законодавства.

Затверджено на засіданні

кафедри Публічного управління та адміністрування

Протокол № _____ від « _____ » _____ 20____ року

Завідувач кафедри _____ Вікторія Григор'єва

Екзаменатор _____ Юлія КАМАРДІНА

Після атестаційний моніторинг проводиться у вигляді ректорської контрольної роботи, що передбачає виконання тестових завдань на навчальному порталі МДУ.

11. Критерії оцінювання

Критерії оцінювання поточного контролю знань здобувачів вищої освіти

Бали за окремий вид навчальної діяльності за шкалою від 1 до 5	Критерії оцінювання
5	Здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі завдання.
4	Здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість завдань.
3	Здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину завдань.
2	Здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість завдань.
1	Здобувач вищої освіти частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі завдання.

Критерії оцінювання індивідуального науково-дослідного завдання

№ з/п	Критерії оцінювання	Бали
1	належне оформлення	1
2	достовірність та актуальність матеріалу	1
3	наявність ґрунтовних висновків	1
4	наявність списку літературних джерел	1
5	грамотна і аргументована презентація матеріалу	1
Усього		5

Критерії оцінювання підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти

Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
45-50	Здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі завдання підсумкового контролю. Брав участь в олімпіадах, конкурсах, конференціях.
35-44	Здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обгрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість завдань підсумкового контролю.
25-34	Здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обгрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину завдань підсумкового контролю.
15-24	Здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обгрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив меншість завдань підсумкового контролю.
1-14	Здобувач вищої освіти частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі завдання підсумкового контролю.

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Вид роботи	Кількість годин	Обсяг кредитів	Кількість балів
Змістовий модуль 1			
Тема 1	4	0,14	5
Тема 2	4	0,14	5
Тема 3	8	0,26	5
МКР 1	12	0,40	5
Змістовий модуль 2			
Тема 4	8	0,26	5
Тема 5	4	0,14	5
Тема 6	4	0,14	5
Тема 7	8	0,26	5
МКР 2	18	0,60	5
Виконання індивідуального завдання	20	0,66	5
Підготовка і складання екзамену	30	1	50
Підсумок	120	4	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Ноутбук, мультимедіа-проектор, ОС Windows, пакет Microsoft Office, ресурси Moodle, Google Meet.

14. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Обов'язкова література:

1. Виховання доброчесності та зниження ризиків корупції: навч. посіб. К.: НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2018 252 с. URL: http://bitec.nuou.org.ua/wp-content/uploads/2019/07/nuou_ebook-1.pdf
2. Запобігання корупції : підручник / Б.М. Головкін, В.Ф. Оболенцев, М.В. Романов

та ін. / за заг. ред. Б.М. Головкина. Харків: Право, 2019. 296 с. URL: https://pravo-izdat.com.ua/image/data/Files/593/3_Zapobigannja%20korupciji_vnutri.pdf

3. Литвиненко В.І. Антикорупційне право : навч. посіб. / В.І. Литвиненко, Ю.П. Лісовська, П.М. Лісовський. К.: Кондора, 2018. 240 с. URL: <http://dcmaup.com.ua/assets/files/antikorupcijne-pravo.pdf>

4. Посібник для уповноваженого підрозділу (особи) з питань запобігання та виявлення корупції / Бабакишієва Г.Н., Зеленьк О.П. К., Центр політичних студій та аналітики «Ейдос», 2018. 40 с. URL: <https://wiki.nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2020/10/Posibnyk-fin.pdf>

5. Правові основи запобігання та боротьби із корупцією : навч. посіб. для підготовки до атестації здобувачів вищої освіти / Б. М. Головкин, К. А. Автухов, М. Ю. Валуйська, С. Ю. Лукашевич та ін. ; за ред. Б. М. Головкина і С. Ю. Лукашевича. Харків : Право, 2018. 288 с. URL: https://dev.pravo-izdat.com.ua/image/data/Files/386/3_Pravovi%20osnovi%20zapobigannja_vnutri.pdf

6. Про запобігання корупції : Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 49. Ст. 2056.

7. Юридична відповідальність за корупційні правопорушення : підручник / В. Я. Настюк, О. Ю. Синявська, В. В. Мартиновський та ін.; за заг. ред. В. Я. Настюка. Харків : Право, 2019. 512 с. URL: http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/7332/3_Yuridichna%20vidpovidalnist_Pidruchnik_2019_vnutri.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Додаткова література:

1. Антикорупційний менеджмент : підручник / О. М. Стрільців, С. С. Чернявський, А. Б. Фодчук, В. Л. Костюк та ін. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2020. 264 с.

2. Головкин Б.М. Запобігання корупції в приватному секторі : монографія / [Б.М. Головкин, В.С. Батиргарєєва, О.В. Новіков та ін.]; за заг. ред. Б.М. Головкина. Харків : Право, 2020. 286 с.

3. Дзюба А.Ю. Антикорупційний комплаєнс як складова управління ризиками підприємства. *Форум права*. 2019. № 54(1). С. 23-31.

4. Конвенція ООН проти корупції : Міжнародний документ від 31.10.2003. *Відомості Верховної Ради України*. 2007. № 49. Ст. 2048.

5. Корупційні схеми: їх кримінально-правова кваліфікація і досудове розслідування / За ред. М.І. Хавронюка.– К. : Москаленко О. М., 2019 – 464 с.

6. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією : Міжнародний документ від 27.01.1999 № ETS 173. *Відомості Верховної Ради України*. 2007. № 47-48. Ст. 2028.

7. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25. Ст. 131.

8. Нонік В.В. Типологія корупційних відносин: державно-управлінський погляд. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 19. С. 99-102.

9. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 4. Ст. 43.

10. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13 січня 2011 р. № 2939-VI. *Відомості Верховної Ради*. 2011. № 32. Ст. 314.

11. Про затвердження Загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування : Наказ Національного агентства України з питань державної служби від 05.08.2016 № 158. *Офіційний вісник України*. 2016. № 74. Ст. 51.

12. Про затвердження Положення про Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні правопорушення : Наказ Міністерства юстиції України від 11.01.2012 № 39/5. *Офіційний вісник України*. 2012. № 6. Ст. 63.

13. Про затвердження Порядку проведення спеціальної перевірки стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, які передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища, та посад з підвищеним корупційним ризиком, і внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України : Постанова Кабінету Міністрів від

25.03.2015 № 171. *Офіційний вісник України*. 2015. № 28. Ст. 115

14. Про звернення громадян : Закон України від 2.10.1996 № 393/96. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 47. Ст. 256.

15. Про Національне антикорупційне бюро України : Закон України від 14.10.2014 № 1698-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 47. Ст. 2051.

16. Трепак В. М. Протидія корупції в Україні: теоретико-прикладні проблеми : монографія. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2020. 442 с.

17. Філіпенко Т.В. Державний контроль в системі управління корупційними ризиками. *Публічне управління в Україні: виклики сьогодення та глобальні імперативи* : Збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції (11.02.2022). Хмельницький : Хмельницький університет управління та права ім. Леоніда Юзькова, 2022. С. 94-96.

18. Філіпенко Т.В. Зарубіжний досвід протидії корупції. *Актуальні проблеми науки та освіти*: Збірник матеріалів XXI підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ / За заг. ред. К.В. Балабанова. Маріуполь: МДУ, 2019. С. 68-70.

19. Філіпенко Т.В. Механізми виявлення корупційних ризиків в діяльності державної служби. *Актуальні проблеми науки та освіти*: Збірник матеріалів XXIV підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ / За заг. Ред. М.В. Трофименка. Маріуполь: МДУ, 2022. С. 86-89.

20. Філіпенко Т.В. Проблеми протидії корупції в органах місцевого самоврядування. *Правові засади організації та здійснення публічної влади*: збірник тез III Міжнар. наук.-практ. інтернет-конференції присвяченій світлій пам'яті д.ю.н., професора, академіка-засновника НАПрНУ, першого Голови Конст. Суду України Л. П. Юзькова, 28.02-02.03.2020 р. Хмельницький: Хмельницький ун-тет управління та права ім. Л. Юзькова, 2020. С. 409-413.

21. Філіпенко Т.В., Філіпенко А.С. Адміністративно-правові засади запобігання корупції в органах Національної поліції. *Вісник Маріупольського державного університету*. Серія: Право. 2020, Вип. 20. С. 112-122.

22. Філіпенко Т.В., Філіпенко А.С. Правові засади підготовки антикорупційних програм органами влади. *Сучасний розвиток державотворення та право творення в Україні: проблеми теорії та практики*: матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених 19 травня 2020 року: Зб. тез наук. праць / за заг. редакцією К.В. Балабанова. Маріуполь: МДУ, 2020. С. 199-202.

23. Філіпенко Т.В., Філіпенко А.С. Сучасні механізми запобігання корупції в органах публічної влади в Україні. *Стан та перспективи розвитку адміністративного права України*: матеріали VII Міжнар. наук.-практ. онлайн-конф., м. Одеса, 06.11.2020. Одеса : ОДУВС, 2020. С.14-16.

24. Шамон О.М. Зарубіжний досвід правового регулювання та застосування обмежень і заборон як засобів запобігання адміністративним правопорушенням, пов'язаним з корупцією. *Актуальні питання вітчизняної юриспруденції*. 2018. №3. С. 169-175.

25. Filipenko T., Filipenko A., Turner N. Organizational fundamentals for preventing corruption in local self-government bodies. Professional competencies and educational innovations in the knowledge economy : Collective monograph. Bulgaria: Publishing House ACCESS PRESS, 2020. (532 p.). P. 486-497.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.rada.kiev.ua> - Верховна Рада України
2. <http://www.kmu.gov.ua> – Кабінет Міністрів України
3. <http://www.nau.kiev.ua> – Нормативні акти України
4. <https://nads.gov.ua> – Національне агентство України з питань державної служби
5. <https://nazk.gov.ua> – Національне агентство з питань запобігання корупції
6. <https://nabu.gov.ua> – Національне антикорупційне бюро України

15. Політика навчальної дисципліни

Політики навчальної дисципліни враховує норми законодавства України щодо академічної доброчесності, Статуту Університету та інших нормативних документів.

1. **Академічна доброчесність** здобувачів є важливою умовою для опанування результатів навчання за навчальною дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролю.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- Надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

МДУ виступає за дотримання принципів академічної доброчесності, тому обов'язково використовується сервіс з перевірки робіт здобувачів вищої освіти на плагіат – Unichesk, а також доступний безкоштовний сервіс, який здійснює перевірку на плагіат письмових робіт – EduBirdie <https://edubirdie.com/perevirka-na-plagiat>.

Порушенням академічної доброчесності, згідно із Законом України «Про освіту» (ст. 42 п. 4) вважається:

- **академічний плагіат** – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та / або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

- **самоплагіат** – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

- **фабрикація** – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

- **фальсифікація** – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

- **списування** – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

- **обман** – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;

- **хабарництво** – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

- **необ'єктивне оцінювання** – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

Наведений перелік не є остаточно вичерпним і не охоплює всіх діянь, що можуть містити ознаки порушення академічної доброчесності.

За порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти можуть бути притягнені до наступної академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (поточний, підсумковий контроль, залік, іспит тощо);
- проведення додаткової перевірки всіх робіт авторства порушника;
- позбавлення наданих МДУ пільг з оплати навчання;
- оголошення догани із занесенням до особової справи порушника;
- відрахування з МДУ;

- інші, відповідно до вимог чинного законодавства та нормативних локальних актів МДУ.

Більш детально тут:

Анкетування з академ доброчесності: <https://docs.google.com/forms/d/1VHzYkdFEGivtVl-dsENos1SCDRHfUpGia1YklgQK8j0/edit>

2. **Здобувач має право на оскарження** процедури проведення та результатів контрольних заходів згідно Положення про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти в МДУ.

3. **Участь в анкетуванні.** Наприкінці навчального семестру здобувачам буде запропоновано заповнити анонімну анкету щодо якості викладання вивчених навчальних дисциплін.

Заповнення анкети є важливою для вдосконалення освітнього процесу та системи внутрішнього забезпечення якості освіти МДУ та дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати вашу думку стосовно покращення змісту навчальних дисциплін.

4. **Неформальна освіта.** Це освіта, яка здобувається, як правило, за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій. Здобувач вищої освіти, який виявив бажання щодо визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, звертається із відповідною заявою про визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, в цілому для навчальної дисципліни /змістового модулю /практичних завдань з навчальної дисципліни/ завдань з практики тощо для здобувачів вищої освіти, до деканату факультету, на якому викладається навчальна дисципліна. Процедура зарахування здійснюється згідно Порядку результатів навчання, отриманих у неформальній та / або інформальній освіті МДУ.

Ресурси:

<https://prometheus.org.ua/> - Prometheus – відкриті онлайн-курси України та світу

<https://www.ed-era.com/> - EdEra – студія онлайн-освіти

<https://www.prostir.ua/> - Громадський простір